

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 530. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139952744960/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

En anden trøst, en positiv og sært fængslende oplevelse, har det været under arbejdet at komme de religiøse folketoner på nærmere hold. Deres ry har ikke været for godt herhjemme. Evald Tang Kristensen ser i dem sin værste fjende, fordi de har fortrængt de gamle folkeviser, både deres toner og deres ånd:

»Man har andret sig over, at den indre mission gjorde så stærk fremgang i Vestjylland ... Men hvor der er mange pietister, der har fordem været mange indehavere af vore folkeminder og især af viser, og derfor tør jeg med sandhed sige, at ingen fremtøsing i vor tid har gjort folkeminderne så megen skade som den indre mission, netop fordi den påkalder beslegtede åndelige interesser, bemægter sig, hvad den kan deraf, og drejer sådan om på mennesket, at hvad der før var æskelig natur og sund menneskelighed, nu med vold og magt og magtsprog skal bekæmpes, dæmpes og forømmes ... Derfor ser jeg meget skjævt til ... denne ændretning, idet den frarøver mig mine kilder ... forklæder ... vort folks heligste eje ... tramper med jernstøv på, hvad der burde frettes og fremelskes ...»¹⁾

Evald Tang Kristensens påvisning af de gamle verdslige visers og de yngre forsamlings-toners felles grobund i særlige, musik prægede dele af almuen er åndfuld; men hans konklusion synes mig for drastisk og ensidig. Man kan ikke simpelthen sætte plus ved den gamle livsholdning og minus ved pietismens. At drøfte livssyn ligger dog uden for nærværende afhandlings plan; her skal kun meddeles en æstetisk betragtning.

H. Grüner-Nielsens interessante teori²⁾, at de danske salmeom-syngninger væsentlig skulle skyldes den baroke orgelmusiks kor-ralforsiringer, mens de norske »mere minder om den katolske kirkesangs melismer«, passer bedst med det ældre sangstof fra re-formationen til Kiungo. De yngre danske melodier (Brorsontoner-ne) synes mest at være skolelærer- og lægmandskompositioner af billigste slags. Sand når helt ned til den kendte vals »I lemmer, hvis hoved« (I, 58; brugt på Viborg-kanten endnu i 1940'rne — efter meddelelse fra provst Noring) og lignende frejdige bondedanse (I, 42 og 45 b). Besynderligheder kan også forekom-me som melodien til »Kærligheden kunde« (I, 77), men også en-kelte af stillfærdig inspiration. Og med de norske folketoner er det, som inspirationen får overvægt. Mellem meget almindeligt, kejtet eller bizart møder vi her et væld af melodier, anderledes

¹⁾ Jyske folkeminder XI, 1891, s. 315 f.

²⁾ »Dejnesang« (»Kingotoner«) i Herdingegnen i 1860'erne« (Festskr. t. H. P. Han-sen 1940, s. 233-249).